

[Landbrugsministeren.]

vil ved forhandlinger med de ansættende organisationer forebygge, at der sker en ukontrolleret udvikling.

Med disse bemærkninger vil jeg anbefale forslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Justitsministeren (Knud Thestrup): Herved har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Forhøjelse af ydelser til lægdommere og vidner m. v.)*.

Lovforslaget indeholder bestemmelser, der gør det muligt administrativt at gennemføre en forhøjelse af ydelserne til nævninger, dømsmænd og vidner. Disse ydelser, hvis størrelse hidtil har været fastsat i selve loven, udgør i dag 50 kr. pr. dag til lægdommere og almindeligvis 10 kr. til vidner. Taksterne stammer fra henholdsvis 1960 og 1961.

Ved fastsættelsen af vederlaget til lægdommere var man dengang indstillet på, at der i almindelighed ikke måtte lides et tab i forbindelse med udøvelsen af disse hverv, og beløbets størrelse blev derfor sat således, at det nogenlunde svarede til den gennemsnitlige daglige arbejdsfortjeneste. I lys af løn- og prisudviklingen i samfundet er det tænkt, såfremt forslaget vedtages, at fastsætte vederlaget til lægdommere til 125 kr. pr. dag.

På samme måde er det hensigten at forhøje den almindelige vidnegodtgørelse til 20 kr.

Lovforslaget indeholder endvidere bestemmelser, som har forbindelse med Danmarks ratifikation af De Forenede Nationers konvention om borgerlige og politiske rettigheder, og som skal sikre, at den danske retsplejelov fuldt ud er i overensstemmelse med konventionen.

Endelig indeholder forslaget en række mindre ændringer, der navnlig er af teknisk karakter. Af disse skal jeg blot fremhæve forslagets § 3, hvorefter stillingerne som dommer ved underret uden for København kan besættes ved konstitution indtil 1973. Forslaget har sammenhæng med den undersøgelse af retskredsinddelingen, der for tiden foretages i justitsministeriet.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg herved anbe-

fale dette til velvillig behandling i det høje ting.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Herved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om erhvervsfaglig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere*.

Lovforslaget indeholder foruden forslag til ændringer af den nævnte lov om erhvervsfaglig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere tillige de bestemmelser, der nu findes i lov af 20. februar 1949 om støtte til omskoling, samt bestemmelser, der skal afløse bestemmelserne i loven af 18. maj 1960 om beskæftigelse og uddannelse af unge.

De to sidstnævnte love indeholder bestemmelser om, at de skal optages til revision i folketingsåret 1970-71. Loven om erhvervsfaglig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere indeholder ingen revisionsbestemmelse, idet denne udgik ved en lov af 31. maj 1968, men det blev i forbindelse med gennemførelse af denne lov tilkendegivet, at man ville fremsætte forslag om en revision af loven, når der forelå et mere sikkert grundlag for at tage stilling til reglerne om tilmelding til kurserne og reglerne om godtgørelse for tab af indtægt eller arbejdsmuligheder under kursusdeltagelse.

Ændringsforslagene med hensyn til loven om erhvervsfaglig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere bygger på en betænkning, der i 1968 blev afgivet af et udvalg, der omfattede repræsentanter for arbejdsmarkedets hovedorganisationer. Udvalget stillede i betænkningen forslag om en række ændringer af loven. De vigtigste af disse forslag vedrørte reglerne om fremgangsmåden ved tilmelding til kurserne og reglerne om ydelse af godtgørelse til kursusedtagerne.

Med hensyn til det første spørgsmål mente udvalget, at man på længere sigt burde arbejde hen mod, at arbejdsformidlingskontorerne som led i hele den servicefunktion, der skal opbygges med gennemførelsen af den nye arbejdsformidlingsordning, skulle tage stilling til såvel adgangen til kursus som adgangen til at oppebære godtgørelse under kursusdeltagelsen. Arbejdsløshedskasserne, der nu udøver disse funktioner, for så vidt angår arbejdsløshedsforsikrede, skulle derfor udgå af tilmeldingsproceduren, men overførelsen af kompetencen til

[Arbejdsministeren.]

arbejdsformidlingskontorerne burde dog efter udvalgets opfattelse udskydes, indtil der var forløbet en rimelig tid efter, at det nye arbejdsformidlingssystem var gennemført. Udvalget henstillede derfor, at arbejdsministeriet senest et år efter gennemførelsen af nyordningen inden for arbejdsformidlingsområdet optog forhandling med såvel arbejdsmarkedets parter som arbejdsløsheds-kasserne om tilmeldingssystemet.

Nyordningen inden for arbejdsformidlingen er gennemført med virkning fra 1. april 1969, og regeringen har derfor optaget forhandling med hovedorganisationerne og arbejdsløsheds-kasserne om det nævnte spørgsmål. Regeringen finder det rigtigt at følge hovedorganisationernes og kassernes enstemmige forslag, hvorefter man ikke på nuværende tidspunkt bør stille forslag om at overføre arbejdsløsheds-kassernes kompetence til arbejdsformidlingskontorerne, men i endnu et par år fortsætte med den bestående ordning, idet der inden for det sidste års tid er tillagt arbejdsformidlingskontorerne betydelige arbejdsopgaver og kontorerne derfor ikke på nuværende tidspunkt bør belastes med yderligere opgaver.

Regeringen anser det dog for vigtigt, at arbejdsformidlingskontorerne kontrol med arbejdsløsheds-kassernes virksomhed på dette område styrkes, og der er derfor stillet forslag om en ændring af lovens § 9, stk. 5, således at arbejdsformidlingskontorerne i tilfælde, hvor en arbejdsløsheds-kasse har anbefalet et medlems kursusdeltagelse, har mulighed for at forelægge afgørelsen for kursusnævnet.

Det andet spørgsmål, der blev behandlet i betænkningen af 1968, var godtgørelsesreglerne. Herom foreslog udvalget, at spørgsmålet om ændringer blev udskudt, idet godtgørelsessystemet er opbygget på grundlag af reglerne om arbejdsløshedsunderstøttelse, og på det tidspunkt, betænkningen blev afgivet, var der nedsat et udvalg med den opgave at overveje ændringer med hensyn til vilkår for og adgang til at oppebære arbejdsløshedsunderstøttelse samt med hensyn til understøttelsens størrelse. Efter at der ved lov af 24. marts 1970 med virkning fra 1. april 1970 er gennemført ændrede regler om arbejdsløshedsunderstøttelse, har regeringen også om dette spørgsmål optaget

forhandlinger med hovedorganisationerne. På grundlag af disse drøftelser fremsættes forslag om en ændret godtgørelsesordning, hvorom jeg skal gøre nogle bemærkninger. Efter de gældende regler ydes godtgørelsen med et beløb, der svarer til dagpengene i arbejdsløsheds-kassen, dog højst $\frac{4}{5}$ af den pågældendes hidtidige indtægt.

For at gøre det økonomisk overkommeligt for personer, der er i beskæftigelse, at ajourføre deres uddannelse, ydes der et tillæg til godtgørelsen til personer, der opfylder visse beskæftigelsesbetingelser, idet de ved uddannelsens begyndelse — eller eventuelt ved ansøgningen — skal være i beskæftigelse og have været dette i sammenlagt 5 uger inden for de sidste 2 måneder forud for kursusets begyndelse. Tilskuddet udgør 50 pct. af den daglige godtgørelse. For den samlede godtgørelse er dog fastsat 2 maksimumsgrænser, idet den ikke kan overstige 90 pct. af den gennemsnitlige arbejdsfortjeneste pr. dag i vedkommende fag eller faggruppe og 100 pct. af den pågældendes hidtidige fortjeneste pr. dag.

Betingelsernes udformning har bevirket, at tillægget i vid udstrækning er ydet til personer, der er ledige ved kursusets begyndelse. På den anden side har de forhøjelser af dagpengesatserne, der er gennemført i de senere år, medført, at flertallet af deltagerne i kurserne på grund af den nævnte grænse på 90 pct. af den gennemsnitlige arbejdsfortjeneste pr. dag i faget kun har kunnet oppebære et tillæg, der har ligget betydeligt under 50 pct.

Efter de nu foreslåede — stærkt forenklede — regler skal godtgørelsen ydes med et beløb, der svarer til dagpengene i den arbejdsløsheds-kasse, af hvilken deltageren er eller kunne have været medlem. Man bortser således fra den inden for arbejdsløshedsunderstøttelsen gældende maksimumsgrænse på $\frac{4}{5}$ af den pågældendes hidtidige indtægt. For deltagere, der har haft kortere arbejdstid end normalt, er der dog åbnet adgang til at fastsætte regler om, at godtgørelsen kan ydes med et mindre beløb end dagpengene.

Endvidere opgives den hidtidige sondring mellem ledige og beskæftigede i relation til godtgørelsesberegningen, og der foreslås indført en regel om, at godtgørelsen for alle deltagere skal svare til deres gennemsnitlige

[Arbejdsministeren.]

indtægt pr. dag i de sidste 4 uger forud for tilmeldingen. Indtægten kan hidrøre fra arbejdsfortjeneste eller arbejdsløshedsunderstøttelse eller en kombination af indtægt og understøttelse. Godtgørelsen kan dog højst udgøre 125 pct. af dagpengesatsen i vedkommende kasse. Tilmeldingen skal tidligst kunne regnes fra 4 uger for kursusets påbegyndelse. De foreslåede regler om i alle tilfælde at yde et beløb, der svarer til kassens dagpenge, vil medføre en forhøjelse af godtgørelsen for de lavere lønede, men nedsættelsen af tillægget til 25 pct. vil medføre en nedsættelse af godtgørelsen for de højere lønede.

Godtgørelsesordningen for ikke-faglærte anvendes inden for efteruddannelsesordningen for faglærte og ved deltagelsen i kurser under omskolingsloven, og de foreslåede nye godtgørelsesregler vil derfor også få betydning for disse uddannelsesområder. Der vil således ske en ajourføring af støtteordningen for de mere kortvarige arbejdsmarkedsuddannelser, der hører under arbejdsministeriet.

De øvrige ændringsforslag i lovforslaget er af mere teknisk og administrativ natur og bygger på betænkningen. Jeg skal derfor kun gøre nogle få bemærkninger om et enkelt af ændringsforslagene.

Som en ny § 9 b er der stillet forslag om en bestemmelse om ydelse af økonomisk støtte til specialarbejdere, der søger faglig oplæring. En ordning af denne karakter har hidtil haft hjemmel i en tekstanmærkning på de årlige finanslove, men lovrevisionsudvalget foreslog i sin tid i betænkningen, at støtteordningen blev overført til undervisningsministeriet, der imidlertid ikke har fundet mulighed for at indpasse denne støtteordning i de støtteordninger, der anvendes inden for de øvrige uddannelsesområder. Regeringen har derfor fundet det rigtigt at søge tilvejebragt en lovhjemmel for ordningen i loven om erhvervs-mæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere. Det er hensigten samtidig efter forhandling med arbejdsmarkedets hovedorganisationer at skærpe betingelserne for at opnå denne støtte.

Lovforslaget indeholder som kapitel II bestemmelser om støtte til omskoling, der

svarer til bestemmelserne i loven af 20. februar 1969 om støtte til omskoling. Denne omskolingsordning blev i sin tid indført som en forsøgsordning for en begrænset tidsperiode. Loven har særlig taget sigte på egnsudviklingsområderne, men har også i et vist omfang kunnet anvendes uden for disse. Der har dog i den forløbne tid kun i meget begrænset omfang vist sig behov for at anvende støtteordningen uden for egnsudviklingsområderne. Da der måtte forløbe en vis tid, inden de nærmere retningslinjer for ordningen kunne fastsættes, har udnyttelsen af loven i den forløbne tid været af begrænset omfang, og det i henhold til lovens § 2 nedsatte omskolingsudvalg har udtalt, at ordningen bør fortsættes på forsøgsbasis i en kortere årrække. Regeringen er enig i, at det foreliggende erfaringsmateriale ikke er tilstrækkeligt til gennemførelsen af en endelig omskolingsordning, og det foreslås derfor, at ordningen fortsættes uændret på forsøgsbasis i yderligere 3 år.

Bestemmelserne om omskoling er som omtalt foreslået optaget i loven om uddannelse af ikke-faglærte, men det er hensigten indtil videre fortsat at lade ordningen administrere af arbejdsministeriet med bistand af omskolingsudvalget. Regeringen finder, at man bør sigte mod en fuldstændig integration af de arbejdsmarkedsuddannelser, der hører under arbejdsministeriet, men da dette spørgsmål har nær sammenhæng med den fremtidige ordning af de faglige grunduddannelser, må løsningen af spørgsmålet afvente overvejelserne i det udvalg, som undervisningsministeriet har nedsat om grunduddannelserne.

Lovforslaget indeholder endelig som kapitel III bestemmelser, der afløser bestemmelserne i loven af 18. maj 1960 om beskæftigelse og uddannelse af unge. Denne lov er en videreførelse af en lovgivning fra 1933 til modvirkning af ungdomsarbejdsløshed, men loven har lagt hovedvægten på den erhvervs-mæssige uddannelse af de unge. I det sidste par år er der endvidere efter indstilling fra ungdomsudvalget på grundlag af loven som en forsøgsmæssig ordning iværksat en særlig indførelsesundervisning for de langvarigt ledige unge, hvis beskæftigelsesmæssige vanskeligheder er af personlig og social art.

Uddannelsesvirksomheden efter loven om

[Arbejdsministeren.]

uddannelse af ikke-faglærte er nu så omfattende og differentieret, at den også kan imødekomme de behov, der hidtil har været dækket af ungdomsloven, og ungdomsudvalget har derfor foreslået, at ungdomsloven søges ophævet, og at de arbejdstekniske ungdomsskoler får status som de øvrige statslige specialarbejderskoler. Udvalget har dog ment, at den erhvervsforberedende uddannelse af unge med beskæftigelsesmæssige vanskeligheder bør fortsættes indtil videre som en forsøgmæssig ordning, og at der bør tilvejebringes lovhjælp til ordningens fortsættelse. Regeringen kan tilslutte sig udvalgets indstilling, og det foreslås derfor, at bestemmelser om den erhvervsforberedende uddannelse af unge optages som et kapitel III i uddannelsesloven for ikke-faglærte.

Det økonomiske råd har peget på ønskeligheden af, at der overflyttes arbejdskraft til eksportsektoren, og regeringen er enig i, at landets økonomiske situation gør det nødvendigt at styrke eksporterhvervene og at fremme overførelsen af arbejdskraft fra hjemmemarkedserhvervene til eksporterhvervene.

Det arbejdsmarkedspolitiske udvalg har peget på, at den ønskede overflytning af arbejdskraft forudsætter et stærkt arbejdsformidlings- og omskolingsapparat, og at der stilles de fornødne økonomiske ressourcer til rådighed for arbejdsmarkedspolitikken.

Regeringen er enig i, at en overførelse af arbejdskraft til eksporterhvervene stiller betydelige krav til arbejdsmarkedspolitikken og ikke mindst forudsætter, at uddannelses- og omskolingsmuligheder er til stede på arbejdsmarkedet i tilstrækkeligt omfang. De arbejdsmarkedetsuddannelser, der hører under arbejdsministeriet, må derfor i den kommende tid forventes at blive stillet over for betydelige opgaver, og jeg har anmodet de udvalg, der deltager i administrationen af de nævnte uddannelsesområder, om nøje at følge udviklingen og at virke for, at uddannelses- og omskolingstilbud er til stede i tilstrækkeligt omfang til imødegåelse af de uddannelsesbehov, der opstår inden for de brancher, der omfatter eksporterhverv.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale

lovforslaget til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Arbejdsministeren (*Lauge Dahlgaard*): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. (*Mobilitetsfremmende ydelser, beskæftigelse af arbejdsløse m. v.*).

Som det foreløbig sidste led i en række omfattende ændringer i lovgivningen om arbejdsformidling og om arbejdsløshedsforsikring vedtog dette høje ting i marts måned i år et af regeringen fremsat forslag til en ny lov, indeholdende regler om arbejdsformidling, om privat arbejdsanvisning m. v. og om arbejdsløshedsforsikring. Loven trådte i kraft den 1. april d. å.

Når det allerede nu — efter at loven kun har været i kraft i godt et halvt år — er fundet nødvendigt at stille ændringsforslag, er det for det første, fordi reglerne om de mobilitetsfremmende ydelser gør en lovændring påkrævet, hvilket blev tilkendegivet under behandlingen i foråret. Dernæst fordi det i foråret nedsatte folketingsudvalg til behandling af lovforslaget i sin betænkning af 12. marts 1970 udtalte, at udvalget på grund af den stramme tidsplan, hvorunder det havde arbejdet med henblik på en tidlig ikrafttrædelse af loven, havde måttet undlade at foretage en tilbunds gående behandling af sådanne spørgsmål, som uden større ulempe ville kunne tages op til senere drøftelse i forbindelse med en kommende ændring af loven. I denne forbindelse henstillede udvalget, at lovforslag om ændrede regler for de mobilitetsfremmende ydelser fremsættes snarest muligt i folketingsåret 1970-71.

Lovforslaget indeholder derfor bl. a. et forslag til en ændret formulering af lovens §§ 12-19. Med hensyn til indholdet heraf og baggrunden herfor skal jeg tillade mig at henvisne til forslaget og de dertil knyttede bemærkninger.

Jeg skal samtidig henlede tingets opmærksomhed på det for nylig af boligministeren fremsatte forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. Dette forslag indeholder i § 1, nr. 14 og nr. 18, regler dels om opførelse af boliger til enlige boligsøgende, der på grund af beskæftigelse søger til den